

[Poul Dam.]

Forskellen drejer sig jo først og fremmest om, at flertallet ikke har ønsket på nogen måde at ytre sympati for den tanke, at forbrugerne skulle have en vis andel i rationaliseringsgevinsten. Det viste sig da for resten også, at selv om hr. Niels Helveg Petersen ved anden behandling efterlyste et ændringsforslag på dette punkt, var man, da det kom til stykket, overhovedet ikke sindet at diskutere et sådant ændringsforslag i udvalget. Man er ikke positivt indstillet over for, at der skal sikres forbrugerne en eller anden andel af rationaliseringsgevinsten, og denne forbrugeruvenlige holdning er det nødvendigt at markere.

Når hr. Stetter her siger, at en rationalisering altid vil indebære tendens til prisfald, kan dette tages som en undskyldning for synspunktet — altså et udtryk for, at man mener, rationaliseringsgevinsten vil komme forbrugerne til gode på en eller anden måde. Jeg må sige, at dette kun er rigtigt under den højsalige fri konkurrence, som vi ikke har. Når der ikke er fri konkurrence, er der ingen sikkerhed for, at en rationalisering medfører tendens til prisfald. Der kan tværtimod igennem den prestige, som gennem reklame, presse osv. kan skabes omkring en virksomhed, der rationaliseres, være en tendens til, at priserne holdes oppe på et niveau, hvor de ikke kunne holdes under fuldstændig fri konkurrence. Vi ønsker som bekendt en stærkere prislovgivning for at genskabe de fordele, som den fri konkurrence i sin tid gav forbrugerne. Vi har ikke den fri konkurrence, og det er vi nødt til at tage hensyn til i lovgivningen.

Vi er altså nødt til at undlade at stemme om lovforslaget om avancestop. Det er godt, at denne lovgivning fortsættes i en periode; det er kedeligt, at den ikke fortsættes i en bedre form.

Sigsgaard: Vi vurderer det sådan, at lovforslagene er udtryk for forringelser i forhold til lovene fra februar, og vi kan derfor ikke stemme for nogen af lovforslagene, men vil afholde os fra at stemme.

Såvel i går som i dag er der blevet gjort bemærkninger her i folketinget om hele befolkningens fælles interesse i det ene og det andet. I dag har bl. a. hr. Stetter talt om, at interesserne hos erhvervslivet, hos for-

brugerne, hos lønmodtagerne, var ensartede, ud fra den teori — uden at det blev sagt — at vi alle er i samme båd. Der er en ganske stor lyst til at tilsløre modsætningerne i samfundet, men jeg synes alligevel, at en sådan bemærkning må man tage til orde imod. Der er nu engang stor forskel på erhvervslivet, som er interesseret i stor fortjeneste og selvfølgelig må være det, og forbrugerne, der må være interesseret i lave priser. Jeg vil beklage, at man ikke i udvalget tilsyneladende alvorligt har overvejet en deling af rationaliseringsgevinsten. Her bliver det ved påstande fra den ene side om, at det kunne man have gjort, men at regeringspartierne ikke var villige til at overveje et ændringsforslag, og fra den anden side, fra regeringspartierne, om, at det slet ikke kan lade sig gøre. Jeg må beklage, at man ikke har forsøgt, om det kunne gøres, og jeg må beklage, at socialdemokratiet og SF ikke i udvalget har forsøgt at formulere deres tanker i konkrete forslag.

Så trøster Jens Peter Jensen (Sorø amt) sig med, at forbrugerne nok alligevel skal spare penge ved rationalisering, fordi den rationaliserende virksomhed får en større markedsandel. Jeg forstod ikke helt tankegangen, men hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) må jo gå ud fra, at den rationaliserende virksomhed af sig selv sætter prisen ned. Når noget sådant siges, må jeg også tage til genmæle over for det. Når en virksomhed rationaliserer — og det er de største virksomheder, der har de største muligheder for at rationalisere — vil den have mulighed for at få en større markedsandel; deri har hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) ret. Den har måske endda mulighed for at få så stor en markedsandel, at den går hen og bliver prisførende, og så er sikkerheden for, at der sker en prisnedsettelse svarende til rationaliseringen, ikke særlig stor. Hvis en virksomhed bliver prisførende, meget toneangivende på et bestemt område, har vi ingen sikkerhed for, at den svarende til rationaliseringsgevinsten sætter priserne ned, for virksomheden er selvfølgelig interesseret i at få så høj en pris som overhovedet muligt, og er den uafhængig af konkurrenter, ja, så kan prisen sættes højere, end det ellers ville have været muligt. Da vi går ind i en tid, hvor vi får stadig flere større virksomheder og stadig færre små virksomheder,